

FIȘA DISCIPLINEI***Hermeneutică filosofică***

Anul universitar 2026

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea „Babeș-Bolyai” Cluj
1.2. Facultatea	Facultatea de Istorie și Filosofie
1.3. Departamentul	Filosofie
1.4. Domeniul de studii	Filosofie
1.5. Ciclul de studii	Licență
1.6. Programul de studii / Calificarea	Licență
1.7. Forma de învățământ	ZI

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei		Hermeneutică filosofică				Codul disciplinei	HLR2506
2.2. Titularul activităților de curs		Alina Noveanu					
2.3. Titularul activităților de seminar		Alina Noveanu					
2.4. Anul de studiu	2	2.5. Semestrul	3	2.6. Tipul de evaluare	C	2.7. Regimul disciplinei	Opțional

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	3	din care: 3.2. curs	2	3.3. seminar/ laborator/ proiect	1
3.4. Total ore din planul de învățământ	42	din care: 3.5. curs	28	3.6 seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)					20
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					20
Pregătire seminare/ laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					10
Tutoriat (consiliere profesională)					6
Examinări					2
Alte activități					
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)				58	
3.8. Total ore pe semestru				100	
3.9. Numărul de credite				4	

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	Nu este cazul
4.2. de competențe	Este de dorit o bună cunoaștere a unei limbi de circulație internațională

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Prezența la curs nu este obligatorie.
5.2. de desfășurare a seminarului/	Prezența la seminar si prezentarea unui referat de cercetare

laboratorului	este obligatorie. Este posibilă recuperarea activității la seminar în cazul absențelor motivate.
---------------	--

6.1. Competențele dobândite în urma absolvirii programului de studii (se preiau din planul de învățământ)¹

Competențe profesionale	
Codul competenței	Competență
CP1	CP1. Studentul/absolventul stabilește conexiuni între teorii și perspective filosofice formulate în diverse epoci, curente și tradiții de gândire și compară argumente filosofice complexe. <i>CP1. The student/graduate establishes connections between philosophical theories and perspectives formulated in various eras, currents and traditions of thought and compares complex philosophical arguments.</i>
CP4	CP4. Studentul/absolventul distinge principalele teorii filosofice cu privire la cunoaștere și adevăr și descrie într-o manieră coerentă principalele teorii filosofice cu privire la natura, sursele și limitele cunoașterii, precum și criteriile folosite pentru validarea cunoașterii și întemeierea adevărului. <i>CP4. The student/graduate distinguishes the main philosophical theories regarding knowledge and truth and describes in a coherent manner the main philosophical theories regarding the nature, sources and limits of knowledge, as well as the criteria used to validate knowledge and establish truth.</i>
CP5	CP5. Studentul/absolventul descrie principalele teorii etice și perspective filosofice asupra moralității și comportamentului moral și explică într-o manieră coerentă și clară concepte precum „dreptate”, „drepturi”, „datorie morală”, „deontologie profesională”. <i>CP5. The student/graduate describes the main ethical theories and philosophical perspectives on morality and moral behavior and explains in a coherent and clear manner concepts such as "justice", "rights", "moral duty", "professional deontology".</i>
Competențe transversale	
Codul competenței	Competență

¹ Se vor prelua din Planul de învățământ al programului de studii acele competențe profesionale și/sau transversale la dezvoltarea cărora contribuie disciplina pentru care se elaborează fișa disciplinei. Pentru fiecare competență se va prelua întregul enunț, inclusiv codul competenței, cu formularea care apare în planul de învățământ, fără modificări. Dacă nu se preia nici o competență din oricare din cele două categorii, se șterge linia din tabel aferentă acelei categorii.

CT2	<u>Competențe transversale</u> - Aplicarea tehnicilor de muncă eficientă într-o echipă multidisciplinară pe diverse paliere ierarhice. <u>Transversal competencies</u> - <i>Implementation of effective interdisciplinary teamwork methods at various hierarchical levels;</i>
CT3	<u>Competențe transversale</u> - Autoevaluarea nevoii de formare profesională în scopul dezvoltării autonomiei personale, al inserției și adaptabilității la cerințele pieței muncii. <u>Transversal competencies</u> - <i>Self-evaluation of professional training needs for personal autonomy development, as well as for insertion and adaptation to employment market requirements.</i>

6.2. Rezultatele învățării specifice programului de studii (se preiau din planul de învățământ)²

	Rezultatele învățării vizate prin disciplină	
Codul competenței	Cunoștințe și înțelegere (Knowledge and understanding)	Abilități academice specifice (Specific academic skills)
CP1	1. CP1. Studentul/absolventul stabilește conexiuni între teorii și perspective filosofice formulate în diverse epoci, curente și tradiții de gândire și compară argumente filosofice complexe. <i>CP1. The student/graduate establishes connections between philosophical theories and perspectives formulated in various eras, currents and traditions of thought and compares complex philosophical arguments.</i>	CP1. Studentul/absolventul analizează perspective teoretice diferite. <i>CP1. The student/graduate analyzes different theoretical perspectives</i>

² Se menționează rezultatele învățării specifice programului de studiu la dezvoltarea cărora contribuie disciplina pentru care se elaborează fișa. Enunțurile, preluate fără modificări din Planul de învățământ în funcție de tipul disciplinei (DF/DS/DC) se trec în dreptul competenței asociate.

CP4	2. CP4. Studentul/absolventul distinge principalele teorii filosofice cu privire la cunoaștere și adevăr și descrie într-o manieră coerentă principalele teorii filosofice cu privire la natura, sursele și limitele cunoașterii, precum și criteriile folosite pentru validarea cunoașterii și întemeierea adevăr. <i>CP4. The student/graduate distinguishes the main philosophical theories regarding knowledge and truth and describes in a coherent manner the main philosophical theories regarding the nature, sources and limits of knowledge, as well as the criteria used to validate knowledge and establish truth.</i>	2. CP4. Studentul/absolventul explică ce înseamnă „a cunoaște” și explică într-o manieră coerentă și clară deosebiriile dintre diferitele forme de cunoaștere. <i>CP4. The student/graduate explains what it means to "know" and explains in a coherent and clear manner the differences between different forms of knowledge.</i>
CP5	3. CP5. Studentul/absolventul descrie principalele teorii etice și perspective filosofice asupra moralității și comportamentului moral și explică într-o manieră coerentă și clară concepte precum „dreptate”, „drepturi”, „datorie morală”, „deontologie profesională”. <i>CP5. The student/graduate describes the main ethical theories and philosophical perspectives on morality and moral behavior and explains in a coherent and clear manner concepts such as "justice", "rights", "moral duty", "professional deontology".</i>	3. CP5. Studentul/absolventul analizează critic dileme morale dificile, identifică principii, reguli și valori morale în comportamentul uman și este capabil să explice într-o manieră coerentă ce înseamnă a avea un comportament moral din perspectiva diferitelor teorii etice. <i>CP5. The student/graduate critically analyzes difficult moral dilemmas, identifies principles, rules and moral values in human behavior and is able to explain in a coherent manner what it means to have moral behavior from the perspective of different ethical theories.</i>

CT2	<u>Competențe transversale</u> - Aplicarea tehnicilor de muncă eficientă într-o echipă multidisciplinară pe diverse paliere ierarhice. - Autoevaluarea nevoii de formare profesională în scopul dezvoltării autonomiei personale, al inserției și adaptabilității la cerințele pieței muncii. <u>Transversal competencies</u> - <i>Implementation of effective interdisciplinary teamwork methods at various hierarchical levels;</i> - <i>Self-evaluation of professional training needs for personal autonomy development, as well as for insertion and adaptation to employment market requirements.</i>	<u>Competențe transversale</u> - Aplicarea tehnicilor de muncă eficientă într-o echipă multidisciplinară pe diverse paliere ierarhice. - Autoevaluarea nevoii de formare profesională în scopul dezvoltării autonomiei personale, al inserției și adaptabilității la cerințele pieței muncii. <u>Transversal competencies-</u> <i>Implementation of effective interdisciplinary teamwork methods at various hierarchical levels;</i> - <i>Self-evaluation of professional training needs for personal autonomy development, as well as for insertion and adaptation to employment market requirements.</i>
CT3	<u>Competențe transversale</u> - Autoevaluarea nevoii de formare profesională în scopul dezvoltării autonomiei personale, al inserției și adaptabilității la cerințele pieței muncii. <u>Transversal competencies</u> - <i>Self-evaluation of professional training needs for personal autonomy development, as well as for insertion and adaptation to employment market requirements.</i>	<u>Competențe transversale</u> - Autoevaluarea nevoii de formare profesională în scopul dezvoltării autonomiei personale, al inserției și adaptabilității la cerințele pieței muncii. <u>Transversal competencies</u> - <i>Self-evaluation of professional training needs for personal autonomy development, as well as for insertion and adaptation to employment market requirements</i>

7. Rezultatele învățării specifice disciplinei

Cunoștințe și înțelegere (Knowledge and understanding)
1. CP1. Studentul/absolventul stabilește conexiuni între teorii și perspective filosofice formulate în diverse epoci, curente și tradiții de gândire și compară argumente filosofice complexe. <i>CP1. The student/graduate establishes connections between philosophical theories and perspectives formulated in various eras, currents and traditions of thought and compares complex philosophical arguments.</i>

2. CP2. Studentul/absolventul descrie răspunsurile oferite de diferite școli, curente și tradiții la întrebările filosofice fundamentale: natura realității, identitatea persoanei, natura timpului și spațiului, natura conștiinței, relația dintre minte și corp, liberul arbitru. <i>CP2. The student/graduate describes the answers offered by different schools, currents and traditions to fundamental philosophical questions: the nature of reality, the identity of the person, the nature of time and space, the nature of consciousness, the relationship between mind and body, free will.</i>
3. CP3. Studentul/absolventul descrie principiile logice care stau la baza raționamentului, identifică erorile de argumentare și raționamentele nevalide. <i>CP3. The student/graduate describes the logical principles underlying reasoning, identifies argumentation errors and invalid reasoning.</i>
Abilități academice specifice (Specific academic skills)
Studentii vor dezvolta capacitatea unei lecturi critice și orientate hermeneutic a textelor de specialitate. De asemenea se va urmări extinderea acestor competențe în ceea ce privește studiul textelor literare și a altor producții artistice.
Se va urmări formarea unui vocabular care să permită aprofundarea filosofiei fenomenologice și hermeneutice.
Formarea capacității de abordare critică a diferitelor probleme de actualitate ca urmare a confruntării cu diferite modele de interpretare.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
Introducere în hermeneutică. Diferența între o filosofie hermeneutică și hermeneutică filosofică. Noțiune, istoria conceptului și a disciplinei.	prelegere, predare prin întrebări, prezentare de text, sublinierea punctelor-cheie, schematizări, diagrame	Curs introductiv
Modele de interpretare în antichitate. Metoda alegorică. Metoda critică. Disputa Școlilor de interpretare antiohonică și alexandrină.	prelegere, predare prin întrebări, prezentare de text, sublinierea punctelor-cheie, schematizări, diagrame	Prezentare de noi cunoștințe
<i>Logos</i> –ul hermeneuticii. Hermeneutica telologică și hermeneutica juridică. Problema aplicației.	prelegere, predare prin întrebări, prezentare de text, sublinierea punctelor-cheie, schematizări, diagrame	Prezentare de noi cunoștințe
Hermeneutica și istoria. Romantismul și hermeneutica filologică. F.D.E Schleiermacher	prelegere, predare prin întrebări, prezentare de text, sublinierea punctelor-cheie, schematizări, diagrame	Prezentare de noi cunoștințe
Hermeneutica și biografia. W. Dilthey. Problema psihologiei.	prelegere, predare prin întrebări, prezentare de text, sublinierea punctelor-cheie, schematizări, diagrame	Prezentare de noi cunoștințe (I), Curs integrativ (II)
Dezbateri metodologice. Științele naturii și științele spiritului.	prelegere, predare prin întrebări, prezentare de text, sublinierea punctelor-cheie,	Prezentare de noi cunoștințe (I), Curs integrativ (II)

	schematizări, diagrame	
Edmund Husserl, metoda fenomenologică și fenomenologia hermeneutică la M. Heidegger	prelegere, predare prin întrebări, prezentare de text, sublinierea punctelor-cheie, schematizări, diagrame	Prezentare de noi cunoștințe (I), Curs integrativ (II)
Hermeneutica facticității. Primul Heidegger și situarea interpretării.	prelegere, predare prin întrebări, prezentare de text, sublinierea punctelor-cheie, schematizări, diagrame	Prezentare de noi cunoștințe
<i>Ființa și timp</i> , analitica existențială și existențialul <i>Verstehen</i>	prelegere, predare prin întrebări, prezentare de text, sublinierea punctelor-cheie, schematizări, diagrame	Prezentare de noi cunoștințe
Hermeneutica filosofică a lui H. G. Gadamer	prelegere, predare prin întrebări, prezentare de text, sublinierea punctelor-cheie, schematizări, diagrame	Prezentare de noi cunoștințe
Critica esteticii în Idealismul German. Problema artei și adevărului. Jocul în interpretare.	prelegere, predare prin întrebări, prezentare de text, sublinierea punctelor-cheie, schematizări, diagrame	Prezentare de noi cunoștințe (I), Curs aplicativ (II)
Istoricitatea înțelegerii. Problematika fuziunii orizonturilor, a istoriei efectelor și distanța hermeneutică.	prelegere, predare prin întrebări, prezentare de text, sublinierea punctelor-cheie, schematizări, diagrame	Curs aplicativ
Turnura ontologică în hermeneutica gadameriană. Limba și aspectul universal al hermeneuticii.	prelegere, predare prin întrebări, prezentare de text, sublinierea punctelor-cheie, schematizări, diagrame	Curs integrativ
Concluzii. Dialogul hermeneutic și „Conflictul interpretărilor” (P. Ricoeur): hermeneutica la finalul sec. XX. Marile dezbateri.	prelegere, predare prin întrebări, prezentare de text, sublinierea punctelor-cheie, schematizări, diagrame	Curs integrativ

Bibliografie

PLATON, *Opere Complete*, Vol. I, (ed. Petru Creția, Constantin Noica și Cătălin Partenie) Bucurști, Ed. Humanitas 2002

ARISTOTEL, *Organon I*, ed. Mircea Florian, Ed. Iri, București, 1997

ARISTOTEL *Poetica*, trad. C. Balmuș, Ed. Științifică, București 1957.

DILTHEY, Wilhelm, *Construcția lumii istorice în științele spiritului* (trad. V. Drăghici), Dacia 1999

DILTHEY, Wilhelm, *Die Entstehung der Hermeneutik*, Gesammelte Schriften, V. Band: Die geistige Welt; Einleitung in die Philosophie des Lebens, Erste Hälfte: Abhandlungen zur Grundlegung der Geisteswissenschaften, 6. unveränderte Auflage, B.G. Teubner Verlagsgesellschaft Stuttgart (1957), Vandenhoeck&Ruprecht, Göttingen, 1974, pp.317-331.

HEIDEGGER, Martin, *Originea operei de artă*, traducere și note introductive Thomas KLEININGER-Gabriel LIICEANU, cu un studiu introductiv de Constantin NOICA, Humanitas 1995.

HEIDEGGER, Martin. *Ființă și timp* LIICEANU, Gabriel- CIOABĂ, Cătălin (trad.), București, Humanitas 2003.

HEIDEGGER, Martin, *Ontologie. Hermeneutica facticității*, FERENCZ-FLATZ, Christian (trad.), București, Humanitas 2008.

RISSER, James, *Hermeneutics and the appearing world: Gadamer's debt to Plato*, Studia Phaenomenologica II (2002) 1-2, pp.215-229.

SCHLEIERMACHER, F. D. E., *Hermeneutica*, traducere și introducere Nicolae Râmbu, Polirom, 2001

SCHLEIERMACHER, F. D. E., *Über den Begriff der Hermeneutik mit Bezug auf F.A. Wolfs Andeutungen und Aests Lehrbuch* in GADAMER- BOEHM (ed.) Seminar: Philosophische Hermeneutik, Suhrkamp Verlag Frankfurt am Main, 1979

FEHER, Istvan M., *Zum Sprachverständnis der Hermeneutik Gadamer's*, in Hermeneutische Wege (Hans

Georg Gadamer zum Hundertsten), Coord. Günter Figal, Jean Grondin, Dennis J. Schmidt, Mohr Siebeck, Tübingen 2000, pp.191-207.
 GADAMER, Hans-Georg, *Adevăr și metodă*, Traducere de Gabriel CERCEL și Larisa DUMITRU, Gabriel KOHN, Călin PETCANA, Ed. Teora 2001.

8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
1-2.Filosofie și mantică, hermeneutică și poezie Platon, Ion (fragment text),	prezentare și comentariu de text, discuție	Seminare introductive
3-4.Hermeneutică, logică și gramatică Aristotel, <i>Peri hermeneias</i> (fragment text)	prezentare și comentariu de text, discuție	Consolidarea și verificarea cunoștințelor
5-6.Hermeneutica filosofică. FDE Schleiermacher (<i>Hermeneutica</i> , fragmente)	prezentare și comentariu de text, discuție	Consolidarea și verificarea cunoștințelor
7-8. Problema psihologiei și fenomenologia De la W.Dilthey la E. Husserl (fragmente de text, comentarii)	prezentare și comentariu de text, discuție	Consolidarea și verificarea cunoștințelor
9-10. Martin Heidegger, hermeneutica facticității și hermeneutica existențială (fragmente text)	prezentare și comentariu de text, discuție	Consolidarea și verificarea cunoștințelor
11-12. Cercul hermeneutic, problema metodei (Hans- Georg Gadamer)	prezentare și comentariu de text, discuție	Seminare practice. Prezentare de referat, discuție liberă
13-14. Aspectul universal al hermeneuticii (fragment din <i>Adevăr și metodă</i>)	prezentare și comentariu de text, discuție	Seminare practice. Prezentare de referat, discuție liberă

Bibliografie

Bibliografie:

O selecție a textelor propuse pentru studiu este disponibilă în forma unui *reader* la Biblioteca Facultății de Filosofie.

NOVEANU, Alina, *Arta interpretării-Dialogurile hermeneutice ale lui Hans Georg Gadamer*, Cluj, Grinta 2010.

NOVEANU, Alina *Vernehmen, Wahrnehmen, Sinnigeschehen. Heideggers Hermeneutik der Gelassenheit*, Phainomena, Tübingen 2018.

NOVEANU, Alina *Die „Natur“ des Denkens als Entsprechen Von der Physis zum Logos in Heideggers Auseinandersetzung mit Heraklit*, Volum Nr: Vol 38 Heidegger Studies 2022 , Pagina: 207 -222.

9. Evaluare

Tip activitate	9.1 Criterii de evaluare	9. 2 Metode de evaluare	9.3 Pondere din nota finală
9.4 Curs	înțelegerea problematicei abordate, însușirea și utilizarea cunoștințelor predate	colocviu	50%
	capacitate de aplicare în contextul cercetării individuale		
9.5 Seminar/laborator	participare activă	referat, redactarea unei lucrări finale	50%
	operare cu noțiunile și modelele interpretative	evaluare pe parcursul semestrului	

	studiate		
9.6 Standard minim de performanță			
Cerința minimă este aceea de a parcurge materialul predat la curs. Dincolo de competențele teoretice, studentul trebuie să confirme atât în cadrul colocviului cât și în scris capacitatea de a dezbate și de a argumenta. Subiectul lucrării finale obligatorii va fi ales conform tematicii cursului și va fi prezentat în forma unui referat înaintea redactării textului.			

10. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)³

	☐	Eticheta generală pentru Dezvoltare durabilă						
								
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
								Nu se aplică nici o etichetă
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☒

Data completării:
21.3. 2026

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

Data avizării în departament:

...

Semnătura directorului de departament

.....

³ Selectați o singură etichetă, cea care, în conformitate cu [Procedura de aplicare a etichetelor ODD în procesul academic](#), se potrivește cel mai bine disciplinei. Dacă disciplina tratează tema dezvoltării durabile la modul general (de ex. prin prezentarea/introducerea cadrului general al dezvoltării durabile etc.) atunci se poate alocă eticheta generală de Dezvoltare Durabilă. Dacă niciuna dintre etichete nu descrie disciplina, selectați ultima opțiune: „Nu se aplică nici o etichetă”.